

Publieke informatie over de kwaliteit van de opleiding **Bachelor in de ergotherapie**

Inleiding

De bacheloropleiding in de ergotherapie aan VIVES richt zich op studiekeizers die interesse hebben in het begeleiden van mensen van alle leeftijden, in het terugwinnen, verbeteren en in stand houden van hun functioneren. Dit functioneren kan verschillende elementen behelzen zoals zelfzorg, zorg voor anderen, huishouden, leren, werken, spelen en vrije tijd. Deze praktijkgerichte opleiding richt zich naar studenten die samen met de betrokken persoon – en in functie van het verhogen van de levenskwaliteit - op zoek willen gaan naar creatieve oplossingen.

Deze beschrijving van een aantal kwaliteitskenmerken schetst de contouren van de bacheloropleiding in de ergotherapie door ten eerste in een beschrijving van de opleiding een beknopte toelichting te verschaffen bij 1) de opleidingsvisie, 2) de leerresultaten, 3) het opleidingsprogramma en 4) het onderwijsproces. Ten tweede gaan we in op de vooropgestelde accenten in functie van de verdere ontwikkeling van deze opleiding en focussen we op het resultaat van 1) de kritische reflectie, 2) de opleidingsaudit en 3) de managementkeuzes. De bespreking van de kwaliteitszorgcyclus is opgebouwd rond de 6 kwaliteitskenmerken van het VIVES-referentiekader 2017-2022.

1. Beschrijving van de opleiding

1.1 Opleidingsvisie

Ergotherapeuten begeleiden en/of behandelen kinderen, volwassenen en ouderen die problemen ervaren bij het dagelijkse handelen. In overleg met de betrokken persoon gaat de ergotherapeut na welke betekenisvolle activiteiten moeilijk verlopen en welke wensen de persoon heeft voor de toekomst. De doelen worden bepaald en een geschikte aanpak gekozen, zoals het aanleren en inoefenen van vaardigheden, het bieden van ondersteuning bij activiteiten en het geven van advies rond methodeaanpassing, hulpmiddelen of omgevingsaanpassingen. Het doel is dat mensen optimaal kunnen participeren op vlak van wonen en zorgen, werken en leren, spelen en vrije tijd. Kwaliteit van leven en welbevinden staan hierbij centraal.

In deze opleiding wordt ernaar gestreefd om studenten vakbekwaam op te leiden door een geïntegreerd samenspel van kennisverwerving, leren van vaardigheden en het opbouwen van een positieve attitude, vanuit evidence based practice en met voeling voor maatschappelijke betrokkenheid. De studenten worden uitgedaagd tot kritisch reflecteren, creatief denken en een leven lang leren. Ze worden uitgenodigd tot het verhelderen van hun levensbeschouwelijke positie, omdat dit het therapeutisch denken en handelen beïnvloedt.

De student verdiept zich in de kennis over het beroep, in de gezonde mens, in de mens met handelingsproblemen en in het ergotherapeutisch handelen. Samen met het werkveld worden mogelijkheden tot leren aangeboden. Stages en praktijkervaringen zijn niet louter kansen om kennis, vaardigheden en attitudes in de praktijk te brengen, maar vormen ook een leerproces op basis van probleemstellingen uit het werkveld.

De realisatie van deze opleidingsvisie vertrekt vanuit een specifieke aandacht voor de drie VIVES-speerpunten drive, connectie en innovatie.

1.2 Leerresultaten

De opleiding is uitgewerkt op basis van 13 domeinspecifieke leerresultaten (DLR) die samen met andere Vlaamse hogescholen zijn vastgelegd. Deze DLR werden in de schoot van deze opleiding vertaald in concrete indicatoren die een houvast zijn bij het uitwerken van het onderwijsproces.

Indicatoren zijn o.m. bepalend bij het nagaan of studenten de vooropgestelde leerresultaten halen (assessment). De volgende [link](#) leidt naar de DLR van de bacheloropleiding in de ergotherapie.

1.3 Opleidingsprogramma

De opleiding bachelor in de ergotherapie maakt deel uit van het studiegebied gezondheidszorg - paramedische beroepen op de campus te Brugge. Het gehele programma omvat 180 studiepunten. Via de bachelorproef en het projectwerk in de derde fase is het mogelijk voor studenten om eigen accenten te leggen binnen de opleiding.

In de eerste opleidingsfase wordt aandacht besteed aan de theoretische onderbouw, zoals de bouw en werking van het menselijk lichaam, het menselijk gedrag, de normale ontwikkeling en de ergotherapeutische basiskennis. Algemene ergotherapeutische, communicatieve en wetenschappelijke vaardigheden en samenwerking binnen een interprofessioneel team nemen een belangrijke plaats in. Stage vormt in deze fase een gevarieerd pakket van getuigenissen, klassieke stage en activiteiten uitvoeren met personen met een beperking.

De tweede opleidingsfase gaat dieper in op de handelingsproblemen die ontstaan door ziekte of beperking en de ergotherapeutische interventies bij verschillende doelgroepen. Het professioneel handelen volgens de recente inzichten verkregen door wetenschappelijk onderzoek krijgt de nodige aandacht. Er wordt interprofessioneel samengewerkt in studententeams aan de hand van realistische casussen. Er worden verschillende bezoeken aan het werkveld georganiseerd en op het einde van deze fase zijn er zeven weken stage in een voorziening.

De derde opleidingsfase is vooral gericht op integratie van de eerder verworven kennis, vaardigheden en attitudes door middel van stage, bachelorproef en projectwerk. Het groeien naar autonomie is hier belangrijk. De studenten krijgen de kans om stage of projectwerk in het buitenland te doen. Het samenwerken in interprofessionele teams van studenten gebeurt in deze fase in de reële context van de samenleving o.a. door projecten binnen de eerstelijnszorg.

1.4 Onderwijsproces

Het opleidingsprogramma is coherent opgebouwd aan de hand van leerlijnen. In deze leerlijnen worden aan de studenten uitdagende leerkanalen geboden en mogelijkheden gecreëerd om persoonlijke klemtonen te leggen.

Ongeveer één vierde van het totaal aantal studiepunten (minimum 1000 uur) gaat naar praktijkervaring. Deze wordt georganiseerd onder verschillende vormen: van getuigenissen van mensen met een beperking en mantelzorgers, inleefsessies, samen activiteiten doen met mensen met een beperking, informatieve activiteiten zoals bv. beursbezoek tot de klassieke stage in een voorziening of ziekenhuis in binnen- en buitenland. De student loopt doorheen de volledige opleiding stage. Mits er verschillende domeinen worden gerespecteerd krijgt de student inbreng in de keuze van de leeractiviteiten en de stageplaatsen.

De stage komt doorheen heel de opleiding aan bod, maar neemt naar omvang toe naarmate de student in de opleiding vordert. Bovendien groeit ook de verantwoordelijkheid waardoor de student, naar het einde van de opleiding toe, zich meer en meer kan profileren als ergotherapeut.

Tijdens dit groeiproces gebeurt de begeleiding door een ergotherapeut van de stageplaats zelf en een docent van de opleiding, die stagebegeleiding opneemt. Al deze docenten begeleiden vanuit hun ervaring in de praktijk, gekoppeld aan een diploma "bachelor of master in de ergotherapie". Op terugkomdagen worden tijdens intervisie stage-ervaringen uitgewisseld en gekaderd.

Bij het uitkiezen van stageplaatsen wordt er gestreefd naar mogelijkheden die een weerspiegeling zijn van de maatschappelijke tendensen (cf. ondersteuning bieden aan allochtone gezinnen, stagelopen in het regulier onderwijs of interventies aan huis, ...).

Studiemateriaal omvat o.m. boeken, cursussen en digitale leermiddelen. Dit studiemateriaal wordt aangeboden in papieren vorm (gedrukte cursusteksten, readers, leer- en werkboeken, naslagwerken) of in elektronische vorm (e-boeken, pdf-documenten, PowerPointpresentaties, online tutorials, audio en video). De elektronische leeromgeving Toledo speelt een centrale rol tijdens de opleiding. Via dit digitaal platform kan de student, bijkomende informatie vinden over de vakken die worden gevolgd en oefenmateriaal downloaden.

2. Accenten voor verdere kwaliteitsontwikkeling

In functie van het streven naar de vooropgestelde kwaliteitskenmerken uit het VIVES-referentiekader 2017-2022 worden onder meer de hieronder vermelde accenten benadrukt. De keuze voor deze accenten gebeurt op basis van de kwaliteitszorgcyclus van VIVES en refereert hierbij naar 1) de kritische reflectie, 2) de opleidingsaudit en 3) de managementkeuzes. De onderstaande actiepunten/accenten worden momenteel gerealiseerd (cf. richtdatum start van dit proces is september 2019). De uitvoering kent per actiepunt – als gevolg van proceseigen accenten - evenwel een verschillende mate van realisatie. Deze accenten worden als losstaande elementen gepresenteerd, maar vanzelfsprekend is het behoud van een goede samenhang ertussen een belangrijk doel. Mede daartoe zal het meerjarenplan als kapstok dienen om de doelstellingen te realiseren.

Er is een grote tevredenheid bij zowel studenten als het werkveld. Bij docenten van deze opleiding is ook een heel **sterke drive** aanwezig. De opleiding wil de sterke drive behouden door het verder uitbouwen van een professionele en efficiënte samenwerking. Het is voor de opleiding echter een uitdaging om de mind-shift te maken van 'mijn vak' naar 'ons curriculum'. Daarom wil de opleiding in zijn meerjarenplan inzetten op duurzaam teamwerk.

De opleiding heeft een goed uitgeschreven **opleidingsvisie**. De opleiding slaagt erin om de leerresultaten volgens het nieuwe beroepsprofiel op te volgen. De referentiekaders (zowel van VIVES als van de beroepsorganisatie ergotherapie) worden geïntegreerd en overzichtelijk weergegeven. De opleiding doet ook inspanningen om dit te bewaken. De leerresultaten zijn zeer gedetailleerd uitgewerkt in gedragsindicatoren en dit op verschillende niveaus. Het is evenwel een blijvende uitdaging om de evolutie in de rol en taken van een ergotherapeut in de opleidingsvisie te vertalen én deze evoluerende onderwijsvisie als duidelijke leidraad te hanteren. De speerpunten in de opleidingsvisie zijn duidelijk genoemd, maar ze zullen nog meer als kompas worden gebruikt om keuzes te maken en opleidingsconcepten verder uit te werken.

Het **opleidingsprogramma** is logisch opgebouwd en afgetoetst met het werkveld via de adviesraad en met de studenten via focusgesprekken. Huidige evoluties vertalen zich alvast in de uitdaging voor de opleiding om meer technologie te integreren in het opleidingsprogramma. Het integreren van VIVES-brede technologische opleidingsonderdelen kunnen ook de verwevenheid tussen opleidingen vergroten. In de derde fase kunnen studenten namelijk kiezen voor VIVES-brede technologie-opleidingsonderdelen (zoals bijv. new realities, Artificial Intelligence, ...). De mogelijkheid zal worden onderzocht of deze vakken in elke fase van de opleiding kunnen worden opgenomen. In de context van het integreren van technologische opleidingsonderdelen wordt nagegaan of een nauwere samenwerking met de opleiding zorgtechnologie tot stand kan komen.

De **kwaliteitseisen** in de opleiding ergotherapie liggen hoog. Er worden veel inspanningen gedaan om de vooropgestelde leerresultaten (DLR) te realiseren. Het bewaken van het evenwicht tussen streven naar kwaliteit en het bewaken van de studeerbaarheid is daarbij een uitdaging. Zo zal de noodzakelijkheid van inhouden bij het werkveld worden afgetoetst door in dialoog te gaan met het werkveld en de docenten over lesinhouden, werkvormen en cursusmateriaal. Op die manier zal voor verschillende opleidingsonderdelen o.a. worden nagegaan of de basiscriteria voor kwaliteitsvol leermateriaal worden gehaald.

De in de derde fase toenemende **verantwoordelijkheid** bij de student tijdens de stage en het uitwerken van een bachelorproef, zorgt ervoor dat deze fase – door de studenten - als zwaar wordt ervaren. Als gevolg wordt nagegaan hoe de studielast in de derde fase beheersbaar kan worden gehouden. Tevens zal worden nagegaan hoe het ‘Zorglab’ meer kan worden benut bij het creëren van reële praktijkcontexten; dit niet alleen voor praktijk/stage maar ook mogelijks voor andere vakken. Er wordt nagegaan via welke werkvormen studenten kunnen worden aangezet om de ergotherapeutische vaardigheden zo authentiek mogelijk te kunnen oefenen (ervaringsonderwijs, vrij oefenen ...). De inzet van **innovatieve leermiddelen** kan hierbij ondersteunend zijn (filmmateriaal, digitaal materiaal). De initiatieven van enkele docenten (blended leren) kunnen als good practices in de opleiding worden gebruikt om andere docenten te inspireren. De intentie om trainingen te organiseren in virtuele omgevingen lijkt stapsgewijs steeds meer tot de didactische mogelijkheden te horen. Deze werkvorm staat nog in een experimentele fase, maar het gebruik van deze nieuwe technologie zal in de toekomst zeker aan belang winnen. Het is ook de ambitie van de opleiding om het werkveld nog meer te betrekken, dit bijvoorbeeld rond specifieke vakdomeinen. Er wordt ook verkend hoe het werken met echte patiënten een alternatief kan zijn. Er is reeds deelname aan het ‘Livelab’ waardoor het interprofessioneel werken wordt bevorderd. Er is ook een goede samenwerking met de andere opleidingen van het studiegebied paramedische beroepen. De leerlijn ‘Interprofessioneel samenwerken’ is goed uitgewerkt, wat tegemoet komt aan een aantal verwachtingen geformuleerd in het onderwijsbeleidsplan van VIVES.

Interdisciplinaire samenwerking wordt nog geïntensifieerd door mogelijke samenwerkingsverbanden na te gaan met:

- de opleiding verpleegkunde en andere paramedische beroepen;
- de opleiding zorgtechnologie;
- de opleiding kinesithérapie.

Een belangrijke uitdaging is nagaan hoe de **studie-efficiëntie** in de eerste fase kan worden verhoogd (cf. diversiteit in vooropleiding; beeld bij de student van de studie/beroep). De opleiding doet evenwel belangrijke inspanningen om studenten juist te informeren en te oriënteren, maar dit blijkt niet evident en vormt een aandachtspunt. Een leerlijnenmatrix (waarin per OPO is aangeduid aan welke kennis, vaardigheid of attitude wordt gewerkt) is opgemaakt. In het meerjarenplan is een doelstelling opgenomen waarin de opleiding wil bekijken hoe deze leerlijnenmatrix transparantie kan bieden en dus helpend en ondersteunend zou kunnen zijn voor de studenten. Deze matrix kan hen namelijk inzicht bieden in de meerwaarde en samenhang van de opleidingsonderdelen binnen de opleiding.

De beleidsdoelstelling in VIVES om 33% **mobiele diploma's** af te leveren blijft voor de opleiding eveneens een prioriteit. De opleiding doet evenwel inspanningen om de samenwerking met internationale stakeholders (stagepartners en onderwijspartners) te bestendigen en uit te breiden.

Een nog meer zichtbare **integratie van onderzoek** in het onderwijsproces blijft een belangrijke doelstelling in de opleiding. Het projectwerk in het derde jaar stimuleert studenten alvast om keuzes te maken en om zelf op onderzoek te gaan.

De studenten van de opleiding bachelor in de ergotherapie aan VIVES vinden de weg naar de **studie- en trajectbegeleider**; waarden ook de toegankelijkheid van de docenten en de stagebegeleiders. De opleiding levert inspanningen om studenten op basis van hun resultaten advies te geven over de spreiding van hun programma of om te heroriënteren. Het initiatief rond Peer Assistent Learning door studenten uit de tweede fase bij studenten van de eerste fase wordt zeer gewaardeerd.

De opleiding werkt momenteel een **meerjarenplan** uit voor de periode 2020-2024 waarin 5 doelstellingen als prioriteit worden gesteld:

1. Future-proof opleiding
2. Samenwerking met alle stakeholders
3. Studeerbaarheid van de opleiding
4. Afstandsonderwijs opstarten en uitbouwen
5. Connectie binnen het team